

voor wie kies je?

Eerste Testament: Zacharia 9, 9-12

Nieuwe Testament: Matteüs 11, 25 – 30 / Romeinen 6, 16-23

[boekrol]

Lezingen vandaag lijken als gemeenschappelijke vraag te hebben 'voor wie kies je?'. De teksten lijken wat abstract en moeilijk, en komen uit heel verschillende tijden. Ik zal proberen steeds de situatie waarin de teksten worden verteld toe te lichten.

[vlag NL]

- Voor wie ben je? Gisteravond tegen Brazilië was het niet zo moeilijk. Na verlies van de halve finale hebben we vandaag het probleem: Voor wie ben je tijdens de grote finale vanavond?

[vlag D en Arg]

Zijn we voor Argentinië of voor Duitsland? Beiden zijn voormalige 'vijanden'. WOII speelt nog wel een rol, maar niet veel meer. En Argentinië heeft van 'ons' gewonnen met doelschoppen. Duitsland is onze buur, maar Argentinië het vaderland van onze koningin. En moeten we ons misschien afvragen wat ons het meeste oplevert?

[raketaanval]

- Ook in wat meer serieuze zaken is het soms lastig partij te kiezen. Palestijnen beschieten Israël met raketten waar Israël op antwoordt met beschietingen,

[muur]

maar Israël bezet en onderdrukt al jaren gebieden die aan Palestijnen toebehoren, ook volgens resoluties van de Verenigde Naties. In Nederlandse kranten woedt een flinke discussie over wie we nu moeten steunen om vrede te krijgen in Israël en Palestina.

De oorlog die nu dreigt gaat weer met wapens die vooral vernietigen, mensen haatdragend en wraakzuchtig maken. Jeruzalem als stad van vrede lijkt verder weg dan ooit.

[vlaggen]

Maar wie moeten we dan steunen? Hoe kan er een weg geopend worden naar de vrede in het Midden-Oosten?

- Zo heeft ook het volk Israël in de geschiedenis wel voor de keus gestaan: als we in nood zijn, worden bedreigd, voor wie moeten we kiezen?

[landkaart]

Neem nu Hizkia, koning van Juda in Jeruzalem. Hij regeerde kort nadat het noordrijk Israël door de Assyriërs door Salmanasser V was veroverd en de bewoners waren weggevoerd. De Assyriërs bedreigden ook het kleine rijkje Juda, dat kon blijven bestaan als een vazalstaat van Assyrië. Koning Hizkia deed of hij gehoorzaam was aan het grote Assyrië, maar bereidde intussen Jeruzalem voor op een beleg. Hij rekende er op dat Egypte hem met paarden en strijdwapens zou steunen als hij in verzet kwam tegen de Assyriërs. In 701 viel Assyrië Juda binnen en verwoestte de stad Lachis. Ook Jeruzalem werd belegerd, maar die aanval werd om onduidelijke redenen afgebroken. De bijbel spreekt van een engel van de Heer die het leger verjoeg, een geschiedschrijver spreekt over ene muizenplaag en een ander over een betaling van Hizkia aan de Assyriërs. De profeet Jesaja hamert er op dat Juda zijn vertrouwen moet stellen op God en niet op bondgenoten met sterke wapens.

- Zacharia, de profeet die het boekje heeft geschreven waar we vandaag uit hebben gelezen, leefde 200 jaar later.

Inmiddels was ook Juda in 586 v. Chr. ingenomen door een nieuwe grootmacht, Babylonië en alle inwoners meegenomen naar Babel, waar zij als ballingen moesten leven. Na ongeveer 50 jaar mochten kleine groepen Judeeërs weer terugkeren naar de ruïnes van Jeruzalem, maar opbouwen van de stad en de tempel kostte veel tijd en geld. Maar er ontstond veel strijd tussen de terugkerende Judeeërs en degenen die waren achtergebleven in Juda. In die tijd, rond 520, trad Zacharia op. Hij probeert de mensen enthousiast te maken de tempel weer te herbouwen en hopen dat daarmee Gods vrede rijk op aarde zal komen.

- Vlak voor het gedeelte dat we hebben gelezen noemt Zacharia een aantal plaatsen uit het noorden, waarvan hij voorspelt dat, ondanks hun keuze voor geweld en vernuft, ze zullen vallen voor de Heer en aan Juda zullen toebehoren. Als al die steden en gebieden bij de God van Israël horen, zal er geen leger meer door heen trekken en geen tiran zal het binnenvallen, want de Heer zal over hen waken. De keuze is dus helder: kies je voor wapengeweld en slimme politiek, dan ga ten onder. Kies je er voor bij de God van Israël te horen, dan krijg je vrijheid en veiligheid. - Daarom klinkt de oproep: Wees blij en houd moed, want er komt een koning die op een ezel rijdt, die recht doet en vrede brengt.

[strijdwagens]

Strijdwagens en paarden zullen verdwijnen, er komt vrede voor het hele gebied, gevangen worden bevrijd. Hoop op God! Zo zal ieder vrij zijn.

De enige weg naar duurzame vrede en vrijheid voor Sion, Jeruzalem, Israël is niet de wapenwedloop, vertrouwen op vernuft, paarden en strijdwagens,

[ezel]

maar in de koning op de ezel. Wij denken dan meteen aan Jezus bij zijn intocht in Jeruzalem, maar het beeld is al veel ouder zoals hier blijkt. De koning die opkomt voor zijn volk, echter niet met strijdwagens, maar met zijn vertrouwen op God.

[Jeruzalem]

Pas dan is er echte vrede mogelijk, zullen de gevangen vrij zijn.

[landkaart]

- In Matteüs 11 noemt Jezus ook de steden Tyrus en Sidon. Nu als een voorbeeld voor de steden in Noord-Israël. Als Tyrus en Sidon de wonderen hadden gezien die in Kafarnaüm en Betsaida zijn gebeurd, waren ze onmiddellijk tot inkeer gekomen. Jezus waarschuwt: Zelfs Sodom en Gomorra zullen het op de dag van het oordeel beter hebben dan jullie, steden van Israël, omdat jullie de verkeerde keuze maken.

- Maar wij mensen willen geen keuze maken en ergens bij horen. Wij willen vrij zijn en geen slaven van een ideologie of politieke richting. Wij maken zelf wel onze beslissingen.

[slaven]

- Voor Paulus ziet dat anders. In zijn brief aan de Christenen in Rome schrijft hij dat wij altijd ergens bij horen, een slaaf zijn van een manier van leven. Hij gebruikt een beeld dat in Rome heel bekend was, nl. dat van een slaaf die zijn heer moet dienen. Hij zegt dat we eerst dienaren waren van de zonde, zedeloosheid, onrecht en wetteloosheid, en die leiden allemaal tot de dood. Maar als je bij Jezus wilt horen, zoals de Christenen in Rome, ben je in dienst van gerechtigheid om heilig te leven. Gerechtigheid is doen wat goed is in de ogen van God, wat mensen tot hun recht laat komen.

[Paulus]

- Geen enkel mens is in de ogen Paulus vrij, in de zin dat je nergens bij hoort. Je hoort of bij de zonde en de dood, of bij God en het leven. Want dat is volgens Paulus wel duidelijk: volg je de ene heer, de zonde, dan is het gevolg dat je dood bent voor God, volg je God, de andere heer, dan ben je belangrijk voor hem en leef je een bijzonder leven, een heilig leven, waarin je tot je zelf en anderen recht komen.

- Hoe kun je nu kiezen? Wij willen als vrije mensen leven en het beeld van de slavernij spreekt ons niet zo aan. Niet de slavernij aan de zonde en dood, maar net zo min de slavernij aan God en het leven.

[Jezus]

- Na zijn harde woorden waarin Jezus oproept om te kiezen, komt hij ons onvermogen tegemoet. Hij gebruikt een ander beeld voor de keuze: 'Wie vermoeid is en onder lasten gebukt gaat, kom naar mij en ik zal jullie rust geven.' Hoeven we dan niet meer te kiezen en ergens bij horen? Jawel, maar Jezus gebruikt dan een ander oud beeld, dat van het juk.

[stok]

- een juk is een stok waarmee je zware lasten kunt dragen. Het eenvoudigst is een gewone ronde stok met aan beide kanten bv. een emmer. Ok voor dieren die moeten trekken bestaat er een vorm van een juk, waardoor twee dieren tegelijk een kar of ploeg kunnen trekken. In Nederland werden melkammers op deze manier gedragen.

[juk]

De juk was dan helemaal op maat gemaakt en paste precies om je schouders, zo werd het een 'zacht' juk.

- Jezus biedt aan: kiezen moet je toch. Kies dan voor het zachte juk dat ik je biedt. De woorden kijken aan slaven gericht voor wie zijn leer, gebaseerd op solidariteit en oprichting van onderdrukten, als een balsem voor gepijnigde schouders is. Zoals wel vaker in de Bijbel worden de rollen omgedraaid: de hoogmoedigen worden verlaagd, de nederigen opgericht.

[slaven]

- Wat is dan dat juk dat deze 'slaven' zo hard neerdrukt? Paulus noemt de verslavende werking van de zonde, de verkeerde manier van omgaan met elkaar die slachtoffers maakt. Ondanks dat de zonde leidt tot de dood, tot een leven dat meer kapot maakt dan je lief is, is het blijkbaar toch moeilijk om te kiezen voor het volgen van God en zijn richtlijnen die tot een rijk, een eeuwig leven leiden. Misschien dat de Romeinse gemeente geloofde dat je het juk wel volledig af kon werpen en volledig vrij kon zijn, maar dat leidt volgens hem alleen maar tot een ander juk, van afgoden, overheersing en geweld.

[Poort van bevrijding]

Zoals in het slavernijmonument wordt weergegeven, moet het mogelijk zijn om ondanks tegenwerking door de zware poort te gaan van verandering,

[bevrijding]

zodat uiteindelijk de mensen echt vrij kunnen zijn. Vrij van onderdrukking en slavernij.

Maar beiden, Jezus en Paulus hebben het dus niet over het afgooien van het juk, maar over een andere dienstbetrekking: Jezus breekt het juk niet maar verzacht het. En Paulus wil dat je kiest wie je wilt volgen.

[bord]

Op wie wil je vertrouwen om tot duurzame vrede te komen, tot een leven met eeuwigheidskarakter? Het gaat dus niet om de keuze tussen dienen of jezelf bevrijden. Het gaat er om welke dienst je kiest: stel je jezelf in dienst van, vertrouw je op de macht van afgoden en geweld (blijkbaar twee kanten van dezelfde medaille) of vertrouw je op de koning van de vrede op een ezel, de enige die de weg wijst naar duurzame vrede?

[handen]

Wiens hand wil jij vasthouden? Of nog beter wie wil je dat jouw hand vasthoudt?